

nové služby, knihy, akce a další zajímavosti

Slavíme 100 let republiky se službou
Ebooks on Demand

Jednání hudebních knihoven v Praze

Anopress u novém

Knížní novinky

Knihovna knihovnické literatury

Volební tematické kolekce

Vánoční jarmark u Klementinu

e-zpravodaj Národní knihovny ČR
ročník 5 | číslo 6 | 2018 | listopad–prosinec
Dvuměsíčník

Adresa vydavatele a redakce:
Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1,
IČ 00023221, DIČ CZ00023221
E-mail: e-zpravodaj@nkp.cz
Telefon: 221 663 279 (H. Vajnerová),
221 663 252 (S. Vondráková)

Výkonná redakce: *Hana VAJNEROVÁ, Soňa VONDRÁKOVÁ*
Redakční rada: *Irena MAŇÁKOVÁ* (předseda), *Jana HUŇOVÁ,*
Karolína KOŠŤÁLOVÁ, Petra ŠŤASTNÁ
Grafické zpracování: *Klára MICHÁLKOVÁ*

Příspěvky připravili: *Eva Bartůňková, Marie Haškovcová, Hana Hlušíčková, Monika Holoubková, Markéta Hrdličková, Vojtěch Mišura, Zuzana Kopečná, Karolína Košťálová, Jitka Kutmon, Jan Lukavec, Zuzana Petrášková, Lucie Sommerová, Petra Šťastná, Hana Vajnerová, Soňa Vondráková*

Obrazová dokumentace: *Alexander CLAROT, Eva Hodíková, NK ČR; Josef KRIEHLER, Odbor služeb NK ČR; Oddělení výstav NK ČR; Petrus, Webarchiv NK ČR; Wikipedie; www.detektorweb.cz; www.freepik.com; www.energytalisman.eu; cristovao jacques; www.jesuit.cz; www.novinky.cz; www.turistika.cz/Priam; www.wikiskripta.eu*

e-zpravodaj NK ČR je dostupný na adrese:
e-zpravodaj.nkp.cz

Přihlášení k odběru e-zpravodaje:
e-zpravodaj.nkp.cz

Titulní fotografie: Eva Hodíková, NK ČR

Co je nového

3

Provozní doba od 24. 12. do 1. 1.

Slavíme 100 let republiky se službou Ebooks on Demand

Národní digitální knihovna
– sbírka dokumentů ke 100. výročí vzniku Československa

Jednání hudebních knihoven v Praze

Anopress v novém

Knížní novinky aneb v NK ČR knihy také vydáváme /
Josef Stepling (1716–1778) v jeho biografích a bibliografiích
Toulky ruskou literaturou – výbor z textů Jiřího Honzíka

Představujeme

5

Knihovna knihovnické literatury

Jak se dělá výstava

Anopress – starý vlk v novém kabátě

Volební tematické kolekce

Zajímavosti a tipy

9

Co čte knihovník? / *James Kirchick: Konec Evropy: Diktátoři, demagogové a doba temna před námi*

Jak vznikalo Československo
– První vzrušené měsíce nové republiky

Historické události z let končících osmičkou v Kalendáři
historickém Daniela Adama z Veleslavína

Zveme vás

13

Spříznění volbou / Podkarpatské a rusínské inspirace
a výzvy v české literatuře

Od ucha k uchu aneb Fenomén Šafrán

Z Lublaně přes Vídeň do Prahy / Ivan Cankar
a jeho současníci

Vánoční jarmark v Klementinu

Co je nového

Vážení čtenáři,

redakce e-zpravodaje vám přeje příjemně strávené vánoční svátky, do nového roku pevné zdraví, rodinnou pohodu, profesní rozvoj a kariérní postup. Věříme, že v novém roce se opět budeme potkávat v areálu Klementina.

Provozní doba od 24. 12. do 1. 1.

O vánočních a novoročních svátcích bude Národní knihovna ČR poskytovat služby v omezeném provozu. Celá knihovna bude uzavřena 24.–26. 12. a 31. 12. – 1. 1.

Ve Všeobecné studovně bude v pracovních dnech mezi svátky 27.–28. 12. ukončen provoz v 19 h.

Od úterý 2. 1. 2019 se vrátíme zpět ke standardní provozní době. Více informací naleznete [zde](#).

Slavíme 100 let republiky se službou Ebooks on Demand

Jitka Kutmon

Národní knihovna ČR ke 100. výročí vzniku ČSR připravila výhodnou nabídku digitalizace historických fondů – v období **11. 10. – 11. 11. 2018** vám z našeho fondu zdigitalizujeme historickou **knihu za 260 Kč**. Zvýhodněná cena se vztahuje až na 250 digitalizovaných stran na jednu objednanou knihu, další strany jsou hrazeny dle [ceníku EOD](#). Zvýhodněná nabídka je omezena počtem 10 ks knih na osobu. Platí pro objednávky uskutečněné v období 11. 10. – 11. 11. 2018.

Jak službu objednat?

Vyhledejte si titul v našem [katalogu](#) a pomocí stisku tlačítka EOD – objednat digitální kopii – se nechte přesměrovat do objednávkového formuláře, v němž lze digitalizaci objednat v několika jednoduchých krocích.

Online nebo na DVD vám doručíme e-knihu v PDF s plným textem, v němž lze vyhledávat a je možné jej kopírovat. Proces digitalizace a možnosti využití e-knihy jsou popsány na [stránkách služby](#).

Národní digitální knihovna – sbírka dokumentů ke 100. výročí vzniku Československa

Karolína Košťálová

V [Národní digitální knihovně](#) (Kramerius 5) jsme pro vás připravili několik kolekcí dokumentů vztahujících se ke vzniku Československa. V záložce [Virtuální sbírky](#) najdete následující kolekce:

Vznik Československa – armáda a legie

Vznik Československa – dokumenty a instituce

Vznik Československa – odboj

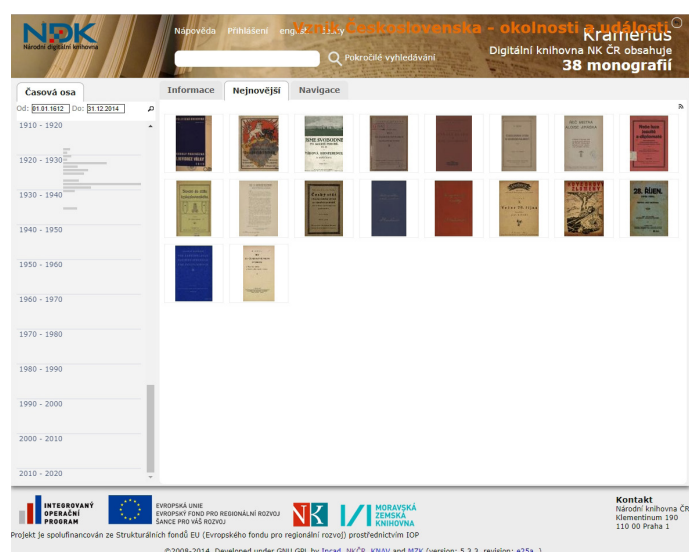
Vznik Československa – muži 28. října a další osobnosti

Vznik Československa – okolnosti a události

Tomáš Garrigue Masaryk – projevy

Po výběru konkrétní virtuální sbírky je přehled knih zahrzených do této sbírky k dispozici v záložce Nejnovější. Práci s vybranou virtuální sbírkou či dokumenty, které jsou její součástí, ukončíte kliknutím na ikonu v pravém horním rohu. Tímto způsobem se vrátíte zpět do kompletního obsahu Národní digitální knihovny.

Ve výše zmíněných virtuálních sbírkách naleznete jak dokumenty volně přístupné, tak i ty, které můžete vzhledem k autorským právům studovat pouze z počítačů NK ČR.

Národní digitální knihovna (Kramerius 5)

– virtuální sbírka Vznik Československa – okolnosti a události

Jednání hudebních knihoven v Praze

Zuzana Petrášková

Ve dnech 23. a 24. října 2018 se v Národní knihovně ČR uskutečnilo výroční setkání hudebních knihovníků, pracovníků hudebních archivů, muzeí a hudebně dokumentačních středisek pod záštitou České národní skupiny IAML. Program připravilo hudební oddělení NK ČR a hudební oddělení Městské knihovny. Setkání bylo věnováno jak problematice hudebně knihovnické, včetně problematiky zpracování hudebnin, autorského zákona ve vztahu k hudbě, souvisejícím aktuálním problémům hudebních vydavatelství, tak příspěvkům zaměřeným ke 100. výročí vzniku republiky.

V prezentaci nazvané *Hudba v prvních letech samostatné republiky* byl v daném výběru představen fond Městské knihovny v Praze. Některé příspěvky byly věnovány osobnostem české hudby, které mají zásluhu na úrovni a rozvoji hudební kultury první republiky. Sem patří i podíl zakladatele hudebního oddělení NK ČR, skladatele Ladislava Vycpálka, který už v roce 1918 podal návrh

na zřízení nového pracoviště specializovaného na hudbu. Další významnou osobností byl Josef Bohuslav Foerster, kterému byla věnována aktuálně probíhající výstava detailně komentující jeho bohatý život, věnovaný zejména hudbě, oborově širší činnosti celospolečenského dopadu, ale i soukromé zálibě v malování. Výstavu připravila Společnost J. B. Foerster a hudební oddělení NK ČR ji rozšířilo o vzácné materiály, které jsou uloženy v jeho fondu. Účastníci setkání si v krásném prostředí Zrcadlové kaple Klementina vyslechli výběr z jeho díla pro klavír, varhany a zpěv. I tento koncert byl připraven ve spolupráci s Foerstrovou společností.

Busta L. Vycpálka ve studovně hudebního oddělení
foto NK ČR, Eva Hodíková

Setkání hudebních knihovníků bylo zároveň první příležitostí navštívit nedávno revitalizovaný prostor hudebního oddělení. Kolegy z regionálních knihoven jsme podrobně seznámili s naší prací, významnými částmi našeho fondu i jednotlivými památkami, s radostmi i problémy, kterými oddělení žije. A zároveň jsme při této příležitosti slíbili, že počátkem listopadu 2018 otevřeme naši studovnu veřejnosti a zahájíme tak v roce 100. výročí založení republiky i hudebního oddělení opět provoz, na který naši návštěvníci již netrpělivě čekají. Věříme však a jsme rádi, že dočasný studijní a půjčovní režim, který jsme díky ochotě a vstřícnosti kolegů z oddělení rukopisů a starých tisků mohli v několika uplynulých letech realizovat, umožnil nepřerušené studium hudebních materiálů. V obnovených „staronových“ prostorách je ve volném výběru připravena příruční knihovna muzikologické literatury, která se za ty čtyři roky značně rozšířila. Expedice hudebnin bude operativnější. Od nynějška budeme moci pružněji poskytovat konzultace, zejména v případě komplikovaných požadavků a vyhledávání dokumentů, a to mnohem efektivněji než tomu bylo dosud. V neposlední řadě zejména prostředím Starého matematického sálu dodá klidnému studiu hudebních materiálů patřičnou atmosféru.

Anopress v novém
Petra Štastrná

anOPRESS

Zajímají vás nejnovější zprávy z tisku či televizních pořadů? Chcete se dozvědět, jak se média věnovala nějaké-

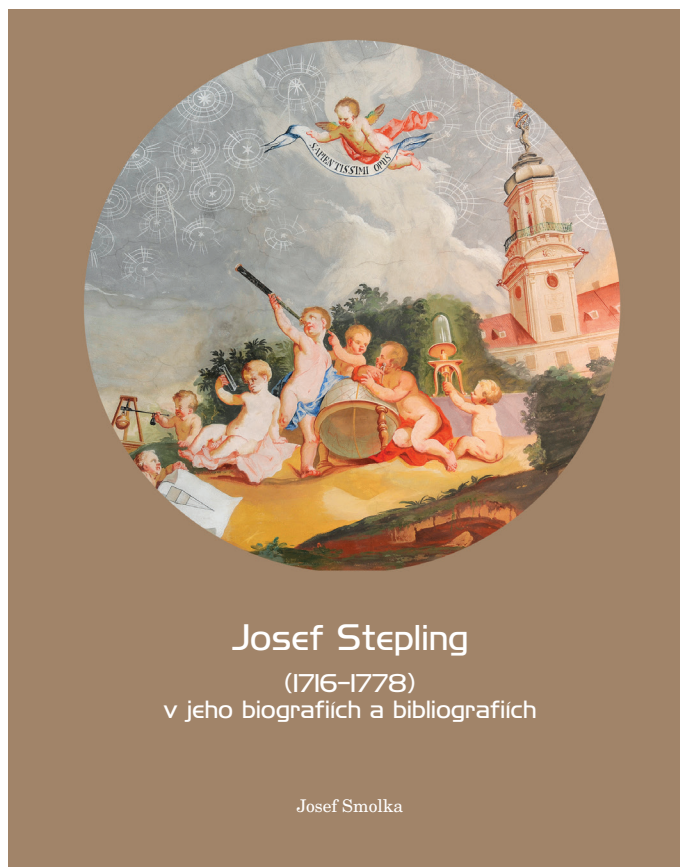
mu tématu, události, osobnosti? V tom případě je tu pro vás článková databáze společnosti Anopress. Databáze není sama o sobě žádnou novinkou, ovšem nyní je vám k dispozici v novém, modernějším rozhraní. Přijďte si ho vyzkoušet do Referenčního centra či Studovny periodik.

Podrobnější informace o novém rozhraní najdete dále v článku Anopress – starý vlk v novém kabátě.

Knižní novinky aneb v NK ČR knihy také vydáváme

Hana Hlušíčková

V září a říjnu vyšly v NK ČR dvě knižní novinky (viz níže) a rušný podzim bude ve Vydavatelském oddělení vrcholit přípravou a vydáním tří titulů, které nabídne Knihovnický institut širší odborné veřejnosti. Budou to dvě metodické příručky pro knihovny – **Rovný přístup. Knihovny a skupiny ohrožené sociálním vyloučením a S knížkou do života** – a leporelo **Češi jako čtenáři v roce 2018**. Ve spolupráci s nakladatelstvím HOST dále vyjde publikace, která bude shrnovat výsledky celostátního průzkumu vztahu dětské populace (9–19 let) v ČR k četbě a knihovnám.

Josef Stepling

(1716–1778)

v jeho biografích a bibliografiích

Josef Smolka

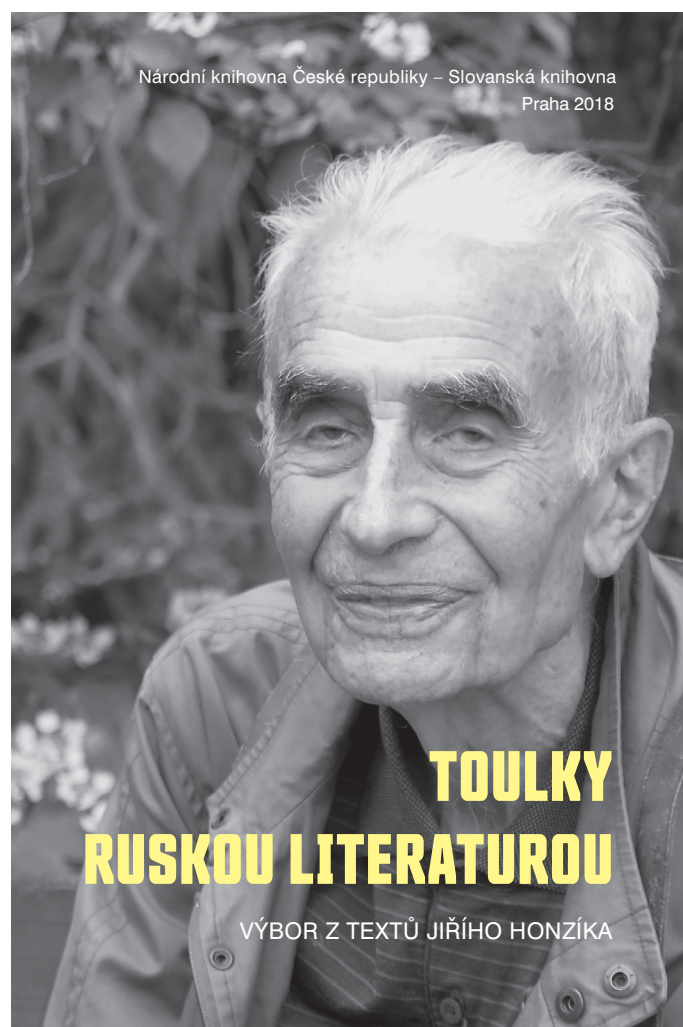
Grafický návrh obálky Alena Křesalová

Josef Stepling (1716–1778) v jeho biografích a bibliografiích

Josef Smolka ve spolupráci s Janou Vackářovou a dalšími pracovníky NK ČR

Monografie se věnuje životu a dílu matematika, fyzika, astronoma a meteorologa, který zvýšil kvalitu vzdělávání v tehdejších Rakousku a zvláště v českých zemích obratem k metodám infinitesimálního počtu a potřebnému experimentování ve fyzice a přírodních vědách vůbec. Kniha je sestavena z několika částí. Jednak tu najdeme dva přeložené životopisy Josefa Steplinga, a to z pera Stanislava Vydry (z latinského originálu) a Františka Martina Pelcla (z němčiny). K těmto statím je připojena přehledná bibliografie prací Josefa Steplinga, rejstřík osob a sekundární literatura, řazená chronologicky dle data vydání tak, aby si čtenář utvořil názornou představu o tom, kdy, kdo a v jaké míře se věnoval životu a dílu tohoto významného, avšak doposud opomíjeného vědce, jenž většinu svého života strávil ve zdech Klementina a má zde i pomník, který mu za jeho zásluhy věnovala panovnice Marie Terezie.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 244 s.

Toulky ruskou literaturou / Výbor z textů Jiřího Honzík

V knize *Toulky ruskou literaturou*, jež uzavírá tvorbu Jiřího Honzík (1924–2018), literárního vědce, vysokoškolského pedagoga, překladatele a básníka, se k čtenářům

dostávají téměř dvě desítky autorových statí z let 1988 až 2009. Jde o texty žánrově různorodé, mj. předmluvy, recenze, literárněvědná pojednání i dosud nepublikované záznamy diskusních vystoupení na sympoziích. Honzíkovy texty jsou svěží, lehce plynou, a přitom jsou nasyceny informacemi. Čtenář je unášen na vlně kultivovaného jazyka vlastního tēm, kterým nečiní problém vyjadřovat se v řeči vázané – básníkům. A tak tato kniha obohatí nejen zájemce o ruskou literaturu, ale najdou v ní zalíbení i obdivovatelé krás naší mateřštiny.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2018, 1. vydání, 140 s., (Publikace Slovanské knihovny, sv. 83)

Představujeme

Knihovna knihovnické literatury

Eva Bartůňková

Knihovna knihovnické literatury (KKL) je součástí Knihovnického institutu Národní knihovny a spravuje ji Studijní a informační oddělení. Najdete ji v Klementinu a platí v ní průkaz Národní knihovny.

Svým zaměřením na knihovnictví, informační vědu a blízké příbuzné obory slouží především knihovníkům.

Nejste-li knihovníci, můžete přesto najít zajímavé zdroje, pokud se váš zájem týká některého příbuzného oboru. Jenom je třeba počítat s tím, že výběr není komplexní. Je zaměřen především na témata, která se prolínají s knihovnictvím.

Českou knihovnickou literaturu knihovna zpřístupňuje v úplnosti, zahraniční výběrově. Najdete v ní časopisy, knihy, sborníky, tištěné i elektronické. Akvizice KKL klade velký důraz na elektronické zdroje a dostupnost na dálku.

Hlavním zdrojem je bibliografická databáze a katalog knihovny, také nazvaná KKL. Jako katalog umožňuje objednávat. Obsahuje záznamy knih a periodik spolu s analytickými záznamy článků z oborových časopisů. Ze záznamů tištěných dokumentů vedou odkazy k jejich elektronickým verzím. Odkazy do Krameria jsou dostupné jen z určitých zabezpečených terminálů v Národní knihovně. Databázi KKL lze na těchto terminálech používat v prostředí volného webu i v prostředí Krameria. Bohužel je

nutno si vybrat. Fungují vždy jen odkazy do toho prostředí, ve kterém databázi otevřete. O připravované změně viz Richter, Vít: *Zpřístupnění digitalizovaných dokumentů chráněných autorským právem*. Výběrově se katalogizují také oborové internetové dokumenty. Záznamů s vazbou k plným textům je v bázi cca třetina. Pokud chcete omezit

vyhledávání jen na ně, můžete zvolit **dílčí bázi KIV**.

Jako registrovaní čtenáři Národní knihovny můžete vyhledávat informace v licencovaných zahraničních databázích, z nichž nejdůležitější jsou LISA a LISS. S využitím vzdáleného přístupu jsou vám i tyto databáze dostupné z domova. Řadu zahraničních časopisů, ze kterých se excerpuje do těchto bází, má Knihovna knihovnické literatury ve fondu a nejnázne je získáte, když využijete hledání s pomocí SFX oborové brány KIV.

Ve fondu knihovny lze najít i **šedou literaturu**. Vysokou hodnotu mají zprávy z projektů a certifikované metodiky, které jsou zpřístupňovány s odkazy z báze KKL na plné texty v pro ně zřízeném úložišti v Alephu.

Knihovna výběrově zpřístupňuje rešerše z oborových zdrojů, které byly zpracovány v Knihovnickém institutu. Ty novější a zvláště zajímavé lze získat i na dálku ve zmíněném úložišti. Rešerše jsou však vhodné jen pro první orientaci.

Dalším významným zdrojem je spojený **portál** Informace pro knihovny a oborová brána KIV. Především KIV plní funkci vyhledávání v různých zdrojích z jednoho místa. Záleží na vás, kolik zdrojů necháte souběžně prohledávat. Právě teď se připravuje transformace oborové brány začleněním do Centrálního portálu knihoven.

Knihy a časopisy z fondu Knihovny knihovnické literatury slouží též jako zdroj pro rešerše, např. pro službu Ptejte se knihovny. Opírá se o ně i terminologická práce, jejímž výsledkem jsou databáze **TDKIV** a **KZK**.

Jak se dělá výstava?

Lucie Sommerová

Alespoň jednou za život navštíví výstavu snad každý. Řada institucí nabízí v dnešní době nepřeberné množství výstav na nejrůznější témata. Některé trvají krátce, jiné

je možné navštěvovat po dobu několika měsíců. Jedno mají ale všechny výstavy společné: předchází jim dlouhá příprava. Co vše je třeba udělat předtím, než se otevrou brány výstavního sálu a objeví se první návštěvníci?

Aby bylo možné výstavu chystat, musí být na začátku jasné, co se bude vystavovat. A kdy. Na počátku všeho tedy stojí roční plán výstav, do kterého se promítají témata a nápady na výstavy. Plán výstav na daný rok se tvoří během celého předchozího roku a vedle témat je nutné stanovit i dobu trvání a prostory pro konání výstavy. Přitom se nesmí zapomenout na to, že místo musí být volné několik dní před zahájením, aby se stihly instalovat exponáty, i po výstavě, aby se naopak vše uklidilo.

Výstava v plenkách

V momentě, kdy je již jasné, jaká výstava a v jakém termínu se bude konat, začíná práce na její realizaci. Nejprve je třeba si připravit tzv. libreto. Jde o nástin, či scénář výstavy, kdy se vytvoří základní členění výstavy a seznam vystavovaných předmětů. U exponátů se již zjišťují i jejich rozměry, podle nichž se následně vybírá počet a druh vitrín. Dále jsou vytvořeny texty k výstavě i popisky jednotlivých exponátů. Libreto se tvoří dokonce několik měsíců předem a na svědomí ho má buď odborník z řad zaměstnanců NK ČR, případně i externí autor. S ním se nejprve domluví podmínky výstavy a sepíše se smlouva, poté se může přikročit k tvorbě samotného libreta.

Aby bylo co vystavovat

Když už víme co a jak vystavovat, zbývá jen jednotlivé exponáty sehnat. Předtím, než jsou předměty zapůjčeny, musí se k jejich stavu vyjádřit odborník. V případě exponátů z fondu Národní knihovny to jsou restaurátoři, kteří posoudí stav požadovaných předmětů a následně schválí nebo neschválí jejich vystavení. Pokud některé exponáty nejsou doporučeny k vystavení, hledá se jejich alternativa, která musí být opět restaurátory schválena. Podobným procesem prochází i exponáty zapůjčené z jiných institucí, kde je před zapůjčením posuzují pracovníci daného zařízení. K tomu se navíc ještě řeší smlouva o zapůjčení, podmínky zapůjčení, doprava i pojištění předmětů.

Od návrhu k realizaci

Po úspěšném zajištění vystavovaných předmětů je čas na samotnou instalaci výstavy. Při instalaci se vychází z již vypracovaného scénáře. Nejprve se nastěhují a rozmístí vitríny do prostoru. Je nutné znát nejen přesný počet exponátů, ale i jejich rozměry, aby byl počet vitrín dostatečný. Na místo se následně dopraví i exponáty, které se umístí a opatří se popisky. U mnoha z nich je navíc potřeba hlídat prostředí, ve kterém jsou vystaveny, aby nedošlo k jejich poškození – především teplotu, vlhkost, či světlo.

Vedle samotných exponátů jsou nedílnou součástí výstavy panely s informacemi. Krom jejich obsahové stránky je důležitá i stránka grafická, na které se taktéž pracuje předem. Na grafickou podobu panelů, navazuje i podoba dalších propagačních materiálů jako jsou plakáty, brožurky, apod., jejichž tisk se také musí zajistit v dostatečném časovém předstihu. Následně už jen stačí panely rozvěsit a výstava je připravena.

Propagace a vernisáž

Jedna věc je výstavu připravit, druhá je pak dát o ní vědět veřejnosti. K tomu slouží plakáty, které se před konáním výstavy vyvěsí, či zveřejnění tiskové zprávy. Mimoto jsou rozeslány pozvánky na vernisáž spolupřátelům, partnerům akce a novinářům. S vernisáží je pak spojeno i zajištění občerstvení, fotografa za NK ČR, případně i hudebního doprovodu. Pak už jen zbývá přivítat hosty a výstavu oficiálně zahájit.

Když se zavřou dveře za posledním návštěvníkem

Dříve či později dojde k tomu, že výstava skončí. Poté, co ji shlédne poslední návštěvník, je třeba vše rozebrat a uklidit. Zabalit exponáty a zajistit jejich navrácení, odstěhovat vitríny, uklidit a těšit se na další výstavu.

Anopress – starý vlk v novém kabátě

Vojtěch Mišura

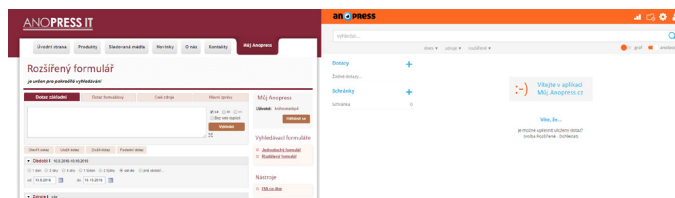
Po několika měsících příprav je spuštěna nová podoba článkové databáze Anopress!

Databázi má knihovna k dispozici ve svých licencovaných zdrojích. Od nyní se tak můžete těšit na omla-

zený oranžovo-modrý vizuál včetně nového loga. Obě rozhraní (staré i nové) poběží paralelně do konce roku 2018. Od roku 2019 už půjde zobrazit pouze v „novém kabátě“.

anopress

Pokud o Anopressu slyšíte poprvé, vězte, že lepšího pomocníka při hledání českých článků najdete jen stěží. Anopress shromažďuje a zpracovává plné texty novinových a časopiseckých článků od roku 1996. Shromažďuje také plné texty z televizních zpravodajství a publicistiky (od roku 1998), celostátních i regionálních rozhlasových zpravodajství (od roku 1998), českých internetových serverů (od roku 2000) a vybraných slovenských a anglických internetových serverů (rovněž od roku 2000). Celkový počet zdrojů je momentálně 4500! Databáze je dostupná online 24 hodin denně a články z denního tisku jsou přístupné od 7.00 hodin v den vydání.

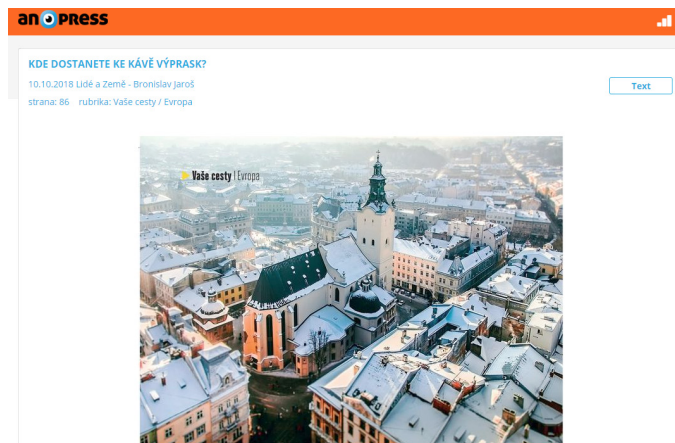

Úvodní strana starého Anopressu (vlevo) a nového provedení (vpravo)

Již na první pohled působí nová verze svěžím a jednoduchým dojmem. Nové logo pracuje s graficky upraveným „o“ připomínajícím čočku fotoaparátu. Vše je řešeno minimalisticky s důrazem na přehlednost. Design tedy můžeme hodnotit jednoznačně jako krok vpřed. Novinky se ale netýkají jen vizuální stránky. Kromě grafiky se zdokonalily také implementované technologie, např. stránky se načítají rychleji.

Co dalšího Anopress umí? Mimo jiné jde třeba o výborovou pomůcku k analytickému výzkumu. Ocení jej např. studenti jako podklad pro seminární práce nebo vysok školské kvalifikační práce.

Skvělou funkcí je náhled originální grafické podoby článků, který je možný u periodik vydávaných od roku 2012. Kromě přepisu plného textu si tak můžete vesele prohlížet také doprovodné obrázky a další grafické prvky.

Náhled na grafickou podobu článků

Díky spolupráci se službou CitacePro lze jednoduše stáhnout nebo zkopírovat citaci. Článek je snadné exportovat ve formátech XML, PDF, HTML nebo např. TXT. Samozřejmě je k dispozici také tisk. Jediným mínusem zůstává nemožnost zaslat článek na email.

Jak dobře zadat dotaz?

Při zadávání dotazu lze zadat jedno slovo nebo sousloví. Pokud vložíte více slov za sebou, najdou se ty zprávy, které obsahují celé sousloví. Nezáleží na velikosti písmen, ale je nutné počítat s českou diakritikou.

Ukázka vyhledávání s použitím logického operátoru

Všechny zadané výrazy se skloňují automaticky podle českých gramatických pravidel, což hledání výrazně zjednodušuje. Pokud nechcete skloňovat nebo chcete zachovat velikost písmen v textu, použijte operátor .WORD (= neskloňují).

Stejně tak je možné pracovat i s ostatními logickými operátory jako AND, OR nebo NOT.

Pozor je třeba si dát na nová slova (hlavně jména a názvy firem). Ty se někdy automaticky neskloňují, doporučujeme je tedy zadávat s hvězdičkou (např. Harry*Potter*).

Rozšířené vyhledávání nabízí určení požadovaného období nebo řazení výsledků podle relevance nebo data vydání.

je zobrazit v grafech a různých užitečných přehledech.

S novým designem, intuitivním ovládáním a rychlejším vyhledáváním je Anopress opravdu přívětivý společník. V Národní knihovně vám tak jistě usnadní práci.

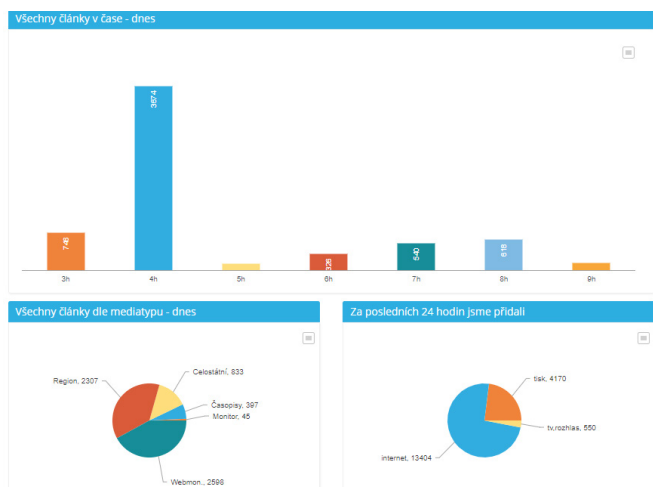
Volební tematické kolekce

Marie Haškovcová, Markéta Hrdličková, Monika Holoubková

Zajímá vás srovnání volebních kampaní předešlých voleb? Jak se měnily volební sliby, postoje nebo rétorika politiků? O tom, proč a jakým způsobem Webarchiv vytváří tematické kolekce, se čtenáři na stránkách e-zpravodaje už mohli dočíst – nejnověji v článku [Zpřístupnění tematických sbírek Webarchivu](#). Při tvorbě [tematických kolekcí](#) se Webarchiv zaměřuje na významná a v prostředí internetu diskutovaná témata. K takovým patří i sledování všech typů voleb v České republice, kterým se pravidelně od roku 2013 věnuje. Vzhledem k tomu, že politika zásadně ovlivňuje dění v celé společnosti, patří archivování volebních zdrojů k jeho prioritám. Tyto sbírky mohou tak být v budoucnu cenným zdrojem informací pro vědce, kteří budou zpětně naši historii analyzovat a hodnotit. Kromě voleb sleduje Webarchiv i další události na české politické scéně, jako byla například [Vládní krize v roce 2017](#).

Volební kolekce zpravidla zahrnují weby politických stran a hnutí, stránky jednotlivých politiků a vládní weby. Zaměřují se také na pokrytí voleb v médiích, jak veřejnoprávních, tak soukromých, na komentáře politologů a dalších odborníků a v posledních letech i na dění na sociálních médiích (Facebook, Twitter, případně Instagram nebo Youtube). Právě tento typ komunikace nabývá na významu a doplňuje představu o tom, jak se například jednotliví kandidáti prostřednictvím internetu prezentovali a případně s jakým ohlasem se setkali. Webarchiv se snaží o zachycení celého politického spektra – od tradičních demokratických stran až po extremistická hnutí. Webové zdroje jsou vybírány tak, aby prezentovaly pokud možno ucelený obraz společnosti v atmosféře nastávajících a právě proběhlých voleb. Archivujeme je ve třech etapách – první sklizeň provádíme zhruba dva týdny před volbami, další v průběhu a poslední po jejich ukončení. Každá kolekce je opatřena metadatami, jako je název a anotace v českém a anglickém jazyce, klíčová slova, počet stránek (URL adres), časový údaj, od kdy do kdy sklizeň probíhala, a obrazový doprovod.

K doposud realizovaným volebním kolekcím patří: [Prezidentské volby 2013](#), [Volby do Evropského parlamentu 2014](#), [Komunální volby a volby do senátu 2014](#), [Krajské a senátní volby 2016](#), [Volby do poslanecké sněmovny 2017](#), [Prezidentské volby 2018](#). K těm nejnovějším se řadí sbírka [Komunální volby a volby do Senátu 2018](#). Zaměřila se na letošní volby do zastupitelstev obcí, které se konaly 5. a 6. října 2018, ve třetině okrsků zároveň proběhly volby do Senátu. Chcete si kolekce detailněji prohlédnout? Archivní kopie některých zdrojů, s jejichž

Grafický přehled historie vyhledávání

Můžete se snadno vrátit k poslednímu hledanému dotazu nebo vybrané články ukládat do tzv. zásobníků. S uloženými články v zásobníku lze dále pracovat, např.

vydavatelé máme uzavřenou licenční smlouvu, nebo jsou vystaveny pod licenci Creative Commons, jsou volně dostupné prostřednictvím aplikace Wayback Machine na našem webu, na ostatní se z důvodu autorského zákona můžete přijít podívat do [Referenčního centra NK](#).

Komunální volby a volby do Senátu 2018

Klíčová slova sklízí: [politické strany](#), [obecní zastupitelstva](#), [politici](#), [senátní volby](#), [regionální politika](#), [politická kampaň](#), [volby](#), [volební kampaň](#), [politika](#)

Kolekce zdrojů se zaměřuje na komunální volby a volby do Senátu, které se konaly 5. a 6. října 2018. Zahnuje zejména weby politických stran a hnutí, stránky jednotlivých kandidátů i ohlasy v médiích.

www.anobudelip.cz

<https://www.anobudelip.cz/cs/> [archivovaná verze]

www.cssd.cz

<https://www.cssd.cz/> [archivovaná verze]

www.cssd.cz

<https://www.cssd.cz/volby2018/kandidati-do-senatu-za-cssd-v-roce-2018> [archivovaná verze]

Tematická kolekce *Komunální volby a volby do Senátu 2018*

Zajímavosti a tipy

Co čte knihovník?

James Kirchick: Konec Evropy: Diktátoři, demagogové a doba temna před námi

Jan Lukavec

Jaká je budoucnost sjednocené Evropy? Jaké jsou její největší slabiny? Může ještě najít společnou řeč s Amerikou? A čeká ji „doba temna“? I na tyto otázky odpovídá výborná kniha *The End of Europe, Dictators, Demagogues, and the Coming Dark Age* (2017), jež nedávno česky vyšla jako *Konec Evropy: Diktátoři, demagogové a doba temna před námi* (Přel. Jan Kalandra, Argo, Dokořán, Praha, 2018, 256 s.). Americký novinář **Jamie Kirchick** (nar. 1983) pobýval jako reportér v několika evropských zemích, mimo jiné i v Česku, a knihu sepsal i na základě osobních zkušeností.

Autor důkladně analyzuje vývoj v několika evropských státech a varuje, že nesebevědomá Evropa, „neznalá vlastních zásluh pro civilizaci a neochotná je hájit, podléhající šovinistickým demagogům, nechtějící se bránit, připravená o své Židy, odcizená od Ameriky, shrbená před Ruskem a vrátivší se ke svému přirozenému stavu věcí, kdy jednotlivé státy sledují vlastní prodejné zájmy na úkor jednotnosti, by nebyla jen předzvěstí konce Evropy, jak ji známe. Takový kolaps by nevedl k ničemu menšímu než k nové době temna.“

Riskantní řeči o selhání

Pokud mají mít obyvatelé Evropy šanci uspět v nadcházející éře, budou podle Kirchicka muset překonat své národní nedostatky a naučit se tomu nejlepšímu od svých

sousedů: „O obraně budou muset uvažovat jako Poláci (jasně chápající ruskou hrozbu), o hospodářství jako pobaltské státy (které se vydrápaly z hospodářské krize díky metodám, u nichž si mnohem movitější Řekové stěžují, že je příliš zatěžují), o přistěhovalectví proaktivně jako Dánové (obezřetní vůči multikulturalismu a ochotní přijímat pouze tolik migrantů, kolik dokážou úspěšně vstřebat), o sociálních otázkách jako Němci (jejichž ‚sociálně-tržní ekonomika‘ udržuje na relativně nízké úrovni nezaměstnanost, chudobu i nerovnost příjmů) a o těch občanských jako Britové (kteří si stvořili tezi národní identity blížící se nejvíce protokolárnímu nacionalismu Američanů a stojící v protikladu k nacionalismu krve a půdy převažující v pevninské části Evropy).“

Brexitu autor pochopitelně lituje. Velká Británie podle něj v referendu prokázala, že si ze svých dějin a zkušeností „neodnesla ta správná ponaučení“. Historie totiž ukazuje, že Británie nemůže být pasivním pozorovatelem událostí na kontinentu, v jejím zájmu vždy bylo udržovat na kontinentu mocenskou rovnováhu.

Z některých aspektů projektu Evropské unie není autor nadšený, ovšem skeptikům, podle nichž EU „selhala“, zcela právem klade následující otázky: Selhala v porovnání s čím? S Evropou za třicetileté války? S napoleonskou říší? S třetí říší? Podle Kirchickova paradoxního hodnocení, které je variací slavných slov Winstona Churchilla, je „EU možná nejhorší systém řízení Evropy, je ale lepší než všechny ostatní možnosti“.

Popis vzájemného znechucení

Na Evropu autor pohlíží z americké perspektivy a na USA zase z té evropské. Zastává se přitom Evropské unie proti některým svým spoluobčanům (i současnému prezidentovi): „Mezi americkými politiky a politology, zvláště těmi pravicovými, panuje tendence společně ohrnovat nad Evropou nos. Dělá se jim zle z úcty Evropanů ke státu, z jejich ochoty odvádět vládě tak velkou část svého příjmu, z jejich omezování svobody projevu a z jejich neochoty dávat peníze na armádu, nemluvě o jejím nasazování. Tak široce rozšířená a hluboce ukotvená je v některých kruzích tato představa, že se ‚Evropa‘ stala v americkém politickém výrazivu neslušným slovem, přezdívkou pro jakési mdlé kolektivistické hnutí.“

Kirchick však umí plasticky popsat i evropské znechucení ze Spojených států, které někdy přechází ve zcela iracionální antiamerikanismus: „Evropané přijímají s odporem americkou kulturu zbraní. Veřejné praktikování náboženství v podání Američanů jim nahání husí kůži. Průměrného Evropana děsí skutečnost, že se Američané modlí k Bohu, trvají na pouštění klimatizace a stále ještě používají trest smrti. Protesty proti Američanům vedené válce v Iráku přivedly do ulic Londýna, Paříže a Madridu rekordní počty lidí, ale prakticky nikdo z Evropanů se neobtěžoval protestovat, když Rusko anektovalo Krym.“ Přesto pevně věří, že hodnoty a zájmy sjednocující Američany a Evropany jsou mnohem početnější a významnější než „cokoli, co nás rozděluje“.

Zodpovědná středová pozice

Z výše citovaného je patrné, kde autor spatřuje hlavní rizika současného i budoucího evropského vývoje: v pošilhávání po autoritářství a paktování s diktátory Putinova typu nebo ve vzestupu antisemitismu, jehož příznaky autor nachází ve Francii či v Maďarsku, kde registruje překrucování dějin zatajující „specificky protizidovskou povahu holokaustu stejně jako aktivní spolupráci maďarského státu na hromadném vraždění“.

Současně ale varuje před bezbřehou vstřícností k imigrantům, která má za následek vzestup opačného extrému, xenofobních stran. Proto vyzdvihuje příklad politiků dokládajících existenci „zodpovědné středové pozice mezi multikulturním utopickým konsenzem a populistickou demagogií“, jakou představuje nizozemský premiér Mark Rutte nebo rakouský kancléř Sebastian Kurz.

Jedna kapitola se týká rovněž Ukrajiny. Jestliže v mnoha zemích lidé vnímají vlajku EU jako symbol byrokratického útlaku, past bruselského „imperialismu“ a zadušení státní suverenity, pro Ukrajince naopak představuje „touhu, ikonu velkých ideálů, jako jsou práva jednotlivce, dodržování zákonů, hospodářský blahobyt a politická svoboda, ale i všednějších cílů, jako nemuset dávat úplatek pokaždé, když má člověk co do činění s někým ze státní správy. Ať si to Evropa uvědomuje nebo ne, je její vlajka přijatým znakem ukrajinské revoluce za důstojnost“. Kyjevský Majdan byl v tomto smyslu prvním místem, kde pod touto vlajkou někdo zemřel. Jak říká ukrajinská občanská aktivistka a poslankyně Hanna Hopková: „Ukrajina je možná jediný stát, který položil život za hodnoty, kvůli nimž Evropané nejsou ochotni ani pokračovat v sankcích.“

Někdy je to složitější

Prostředí evropské politiky je komplikované a je těžké je popsat zcela vyváženě a komplexně. V některých ohledech je situace složitější, než Kirchick sugeruje, respektive se od doby jejího vydání přihodilo i leccos nového. Autor, který je mimochodem židovského původu, právem kritizuje politiky jako Miloše Zemana nebo Viktora Orbána za populismus, ale přechází, že právě tito se stavějí na stranu Izraele. Přičemž s Orbánem, který má tendenci svalovat všechny problémy své země na filantropa a finančního magnáta (židovského původu) George Sorose, se ostentativně přátelí Benjamin Netanjahu – což zase někteří novináři komentují tak, že si izraelský premiér v Evropě vybírá špatné přátele.

Situace na Ukrajině je rovněž nepřehledná: Michail Sakašvili, kterého autor souhlasně cituje a který měl zemi pomoci v boji proti korupci, byl mezitím zbaven ukrajinského občanství a byl deportován ze země. Jeho přívrženci tvrdí, že současné vedení země se chová podobně jako garnitura předchozího prezidenta Viktora Janukovyče, jen používá jemnější metody. Pokud autor píše, že vymýcení korupce je na Ukrajině dosažitelné pouze prostřednictvím větší integrace se Západem, pak se ukazuje, že je to cíl stále velmi vzdálený.

Co se týká imigrační politiky, teprve čas ukáže, jestli je lepší dánský, švédský, rakouský, či ještě jiný přístup, kaž-

dopádně výsledky všech evropských voleb naznačují, že jeho volání po stranách „zodpovědného středu“ bylo prozíravé (a také že přílišná benevolence například k ženské obřizce, kterou údajně i někteří evropští politici pokládali za kulturní dědictví, jež je nutné v Evropě tolerovat, není správná).

Ovšem autorovy návrhy na zákaz nošení burek a dalších podob náboženského úboru na veřejných místech jsou sporné: muslimové zákazy vnímají jako formu nátlaku a pak tyto oděvy či znaky používají i lidé, kteří by to jinak nedělali, takže opatření působí kontraproduktivně. Kupříkladu poslednímu iránskému šáhovi se podobnými zákazy rozhodně nepodařilo svou zemi sekularizovat, právě naopak. (Na druhou stranu platí, že takový příkaz může osvobodit ty ženy, které je nosí kvůli tlaku rodinného prostředí.)

Dochází na Havlova slova

Kniha je psána břitce a u mnoha politiků si autor nebere servítky, jako když označuje Jeremyho Corbyna za „protizápadního štváče“. O jiných se ale reportér vyjadřuje s úctou, například o Karlu Schwarzenbergovi nebo Václavu Havlovi. „Nevzejde-li budoucí evropský pořádek z šířící se Evropské unie, založené na nejlepších evropských hodnotách a ochotné je hájit a vyzařovat,“ pronesl Havel v roce 1994 v Evropském parlamentu, „pak se může stát, že ho začnou organizovat nejrůznější pošetilci, fanatici, populisté a demagogové, čekající na svou chvíli a rozhodnutí rozvíjet naopak ty nejhorší evropské tradice.“ Autor naznačuje, že dnes bohužel dochází na Havlova slova, a vyzývá Evropany, ať usilují o to, aby „ty nejlepší evropské tradice“ převážily nad těmi nejhoršími.

A smutně shrnuje, že samotný pojem „Evropa“ dnes znamená pro různé lidi velmi odlišné věci. Pro občany bývalých komunistických zemí bylo „primární motivací, proč znovu vstoupit do Evropy, rychlé zbohatnutí, nikoli nabytí sociálně liberálních hodnot. Vzhledem ke svému převážně kupeckému náhledu na Evropu začíná mít řada Východoevropanů pocit, že je pro ně celý projekt ztráta času, protože jejich životní úroveň neroste dostatečně rychle, aby se vyrovnala životní úrovni jejich západních sousedů. Jestli však má Evropa přežít, musejí její obyvatelé přijmout za svůj občanský patriotismus, který uctívá více hodnot než jen důchody a dovolené.“

Ano, to jsou skoro „havlovská“ slova, stejně hluboce pravdivá jako v naší části Evropy krajně nepopulární. Politici, kteří u nás vítězí ve volbách, mají k Unii čistě pragmatický vztah a podporovat ji budou jen do té doby, než se jim to přestane obchodně vyplácet. Jak by pak dopadlo hlasování o Czechzitu, se obtížně odhaduje, ale klidně by mohlo nastat ono „nové temno“, jak odhaduje Kirchick. Příliš pozdě by se pak asi dostavilo poznání toho, co pregnantně vyjádřil někdejší belgický premiér a zakladatel moderního evropského projektu Paul-Henri Spaak, totiž že existují dva druhy evropských zemí – ty malé a ty, které si ještě neuvědomily, že jsou malé...

Jak vznikalo Československo – První vzrušené měsíce nové republiky

Karolína Košťálová

Po dobu, kdy československá vláda uznaná oficiálně Dohodou pobývala v zahraničí, vykonával v nově vzniklé Československé republice zákonodárnou i výkonnou moc Národní výbor československý. Jeho poslední schůze se konala 13. listopadu 1918 v pražském Obecním domě, v Grégrově sále. Na závěr svého působení připravil Národní výbor československý několik zákonů, např. zákon o osmihodinové pracovní době (ve Sbírce zákonů vyšel 19. 12. 1918, reportáž z jednání Národního shromáždění věnovanou i tomuto zákonu přináší např. týdeník Čech) či zákon, který zrušil šlechtictví, řády a tituly (zákon byl platný od 10. 12. 1918).

Obecenstvo shromážděné před sněmovnou dne 14. listopadu, Český svět 1918

První schůze Národního shromáždění, které svou činností navázalo na působení Národního výboru československého, proběhla následující den, tj. 14. listopadu 1918 v Thunovském paláci na pražském Pětikostelním náměstí, v němž sídlí i současná Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. V den první schůze Národního shromáždění bylo náměstíčko před budovou zaplněno do posledního místa. Sokolové a členové střeleckých jednot rozdělávali zástupy a vytvořili uličku, kterou bylo možné do budovy

vstoupit. V 11:40 se v doprovodu členů nového kabinetu objevil dr. Karel Kramář, předseda Národního výboru, který byl přivítán bouřlivým potleskem. Kramářův projev otiskla řada deníků, mezi nimi i např. Venkov 15. 11. 1918. Během svého projevu Kramář vyzval, aby shromáždění čítající 256 členů zvolilo Tomáše Masaryka prvním prezidentem republiky. A v pravé poledne za zvuku zvonů pražských kostelů došlo k proklamaci svobodné republiky Československé a zvolení T. G. Masaryka jejím prezidentem. Národní listy z 15. 11. 1918 pak přinesly i přehled členů první československé vlády včetně jejich stručných životopisných medailonků.

Necelé dva měsíce po vyhlášení samostatného státu dorazil do Prahy Tomáš Garrigue Masaryk. 21. prosince 1918 ho vítalo slavnostně vyzdobené město – na domech byly prapory, z balkonů splývaly přehozy se znaky bílého lva v rudém poli a pozdravná hesla určená prezidentovi. Předměstí Prahy se vylidnila a v centru města se shromáždilo přes půl milionu lidí. Davy lemovaly cestu od

Český svět 1919

Wilsonova nádraží přes Václavské náměstí, k Národnímu divadlu, podél vltavského nábřeží přes Staroměstské náměstí na Malou Stranu. Na peronu Wilsonova nádraží vítali Masaryka zástupci československých vojáků z italských a francouzských rot i představitelé nové republiky. Před zraky všech zúčastněných se zde po čtyřletém odloučení mohla Alice Masaryková přivítat s otcem a sourozenci. Slavnostnímu příjezdu Masaryka do Prahy a setkání s různými skupinami zástupců republiky během dne věnovaly dobové noviny rozsáhlé reportáže. Najdeme je např. v Národních listech z 22. 12. 1918 či v Právu lidu z 22. 12. 1918. Popis Masarykovy cesty z Paříže, návštěvu Českých Budějovic a přípravy na uvítání v Praze popisuje Venkov z 21. 12. 1918. Sváteční vydání Venkova z 24. 12. 1918 pak přineslo (stejně jako další tehdejší listy) první Masarykovo poselství v pozici prezidenta republiky.

Vzrušené chvíle roku 1918 připomínají i různé vzpomínkové knihy a brožurky. Namátkou můžeme vybrat např. několik následujících, které vyšly už přímo v roce 1918 či s odstupem několika let:

KUDELA, Josef. Rok 1918 v dějinách odboje. Část II. Červenec-prosinec. V Brně: Moravský legionář, 1928. 136 s. Knihovna československé revoluce; sv. 14.

28. říjen a první dny svobody: Když zlomeny okovy: Dějiny naší revoluce slovem i obrazem. Praha: E. Šolc, 1919. [52] l.

Jsmo svobodni: Po 300leté porobě. Díl 2. Praha: Národ, [1919]. 32 s. Levná knih. Národa; 2.

Český památník z velikého roku 1918. V Praze: B. Kočí, 1918. [5] s., [49] l. Umělecké snahy; sv. 135.

FIŠER, Bohumil, ed. Večer 28. října. V Praze: Mladé proudy, 1920. 34 s. Večery. Sbírká přednáškových programů; sv. 3.

KOLÍSEK, Alois. Slováci do státu československého. Hodonín: Alois Kolísek, 1918. 45 s.

Ještě v Paříži byl vydán výběr základních dokumentů,

kteří přispěly ke vzniku samostatného státu:

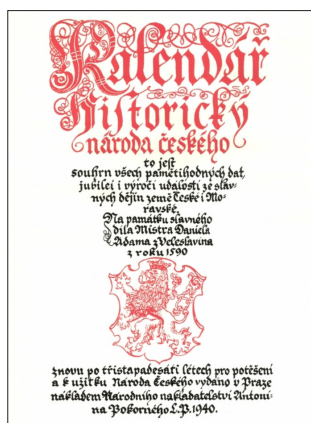
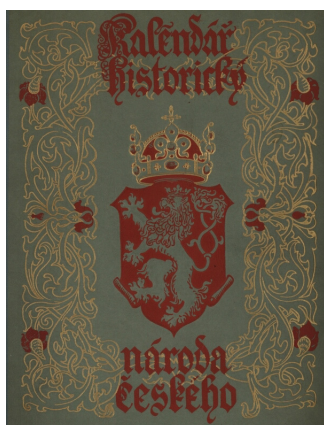
Diplomatické dokumenty o československém státu. Paříž: Imprimerie Slave, 1918. 56 s.

Historické události z let končících osmičkou v Kalendáři historickém Daniela Adama z Veleslavína ve vydání z roku 1940

Výběr událostí zaznamenaných k měsícům listopad a prosinec

Hana Vajnerová

Titulní list Historického kalendáře

6. listopadu

L. P. 1448 ve středu před sv. Martinem napadl **sníh tak veliký**, že se štěpí rozličné, boroví a dubí zkořen vyvracelo; a bylo toho roku veliké lacino.

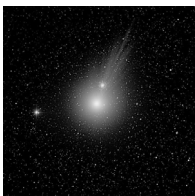
7. listopadu

L. P. 1788 na panství doksanském ve vsi Baušovic (Bohušovicích) jistý sedlák Josef Laube, když na svém dvoře dříví štípal, vyrazil ze země malý hrnek, v kterém se vynašlo as půl žejdlíka větších a menších **starých českých peněz**, totiž groš, na kterém byla koruna s jedné strany a s druhé lev, bitý za Václava II., krále českého r. 1300.

27. listopadu

L. P. 1608 ve 3 hodiny na noc u Brna, zdvihla se strašná mračna a z nich šlo **hrozné blýskání a hučení strašlivé, též i zemětřesení**, při tom tma ukrutná byla a v tom nebe se otevřelo a koule ohnivá sletěla na zemi a tak jasně všecek ten okrsek zemský na hodinu téměř osvítila, že v něm jasnější světlo bylo než ve dne a lidé za jiné neměli, než že v tom světle svět Boží k soudu posledního přijde.

28. listopadu

L. P. 1378 v neděli Ad te levavi, kteráž jest první v Adventu, shořel špitál Sv. Duha křižovníkův s hvězdou u mostu pražského v 123. roce od prvního jeho založení. Několik tam chudých uhořelo; mnozí ten oheň za nešťastné znamení vykládali pro smrt císaře Karla IV., kterýž hned na druhý den život svůj dokonal.

L. P. 1688 zemřel v Praze v koleji sv. Klimenta kněz a spisovatel **Bohuslav Balbín z Vorličné**, neohrožený obhájce jazyka českého. Potomek staré rodiny vladyské narodil se v Hradci Králové 3. 12. 1621, vstoupil do řádu jezuitského a vyučoval na řádových školách. Základním dílem Balbínovým je *Epitome historica rerum Bohemiarum*, symbolicky jednotná kniha českých dějin. Rozsáhlejší jsou *Miscellanea historica regni Bohemiae*, směs rozprav z českých dějin, historie rodové, kulturní aj. Poslední (devátá) kniha vyšla pod názvem *Bohemia docta* až r. 1777. Ještě déle na vydání čekala slavní Balbínova *Dissertatio apologetica pro lingua Slavonica praecipue Bohemica*, již mohl vydati teprve Pelcl v r. 1775 a která se stala základem všech obran jazyka českého ve starší době probuzenské. Bohuslav Balbín měl za života veliké potíže a konflikty s censurou vlastního řádu jezuitského a vyznačoval se úctou k duchovní slávě celé naší historie. Drobné spisy jeho se týkají zejména posvátných míst mariánských a postav české gotiky. Bohuslav Balbín je nesporně největší postavou českého baroka, duchovním bojovníkem češství, průkopníkem ideje svatováclavské a slavným klerikem našeho národa.

30. listopadu

L. P. 1298 na den sv. Ondřeje, apoštola Páně, **hrozné zemětřesení** bylo ve Vlaších i jinde. Předešla takové zemětřesení kométa.

1. prosince

L. P. 1328 král Jan Český dal **městu pražskému privilegium na svobodný lom kamene** vápenného i jiného zdicího všelijakého na jámy hlín a písků stavební potřebných, kdež by koli v jedné míli zdáli od města nalezeny byly, na zboží královském, pánů, zemanů, vladyk, opatů, proboštů etc. i také měšťanův, aby od nich za ně kterékoli placení věčně upomínati žádný nesměl a jim v tom překážky nečinil.

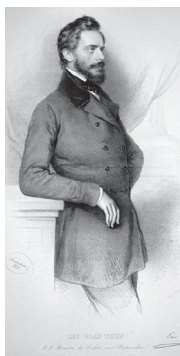

L. P. 1898 zemřel v Praze významný český malíř **Luděk Marold**.

17. prosince

L. P. 1888 zemřel ve Vídni český státník **Leopold Lev hrabě z Thunu a Hohensteina**. Narozen 7. 4. 1811 v Děčíně, studoval na pražské universitě, kde si oblíbil ze-

jména Bolzana, žil v Praze, kde se zúčastnil vlasteneckého ruchu a jako člen musejního výboru spoluzakládal Matici Českou. V květnu r. 1848 povolán za náčelníka zemské vlády v Čechách, při bouřích svatodušních zajat a celý den střežen v Klementinu. V červenci téhož roku žádal o svolání sněmu českého, pročaž odvolán do Vídně a pověřen správou ministerstva vyučování, v kterémžto resortu zařídil mnoho reforem, mezi nimiž zvláště památné jest založení českých škol reálných.

18. prosince

L. P. 1848 zemřel v Praze filosof a lidumil **Bernard Bolzano**.

20. prosince

L. P. 1838 zemřel přírodopysce a mecenáš **Kašpar Maria hrabě ze Šternberka**. Studoval bohosloví v Římě, odkud povolán na otcovské panství do Radnic. Stav se tajným radou biskupství řezenského, s láskou se obíral přírodními vědami, zejména botanikou a studiem rostlin zkamenělých. R. 1810 se vrátil do Čech, kde nashromáždil sbírky paleontologické a velkou odbornou knihovnu, kterou pak věnoval Museu království českého, u jehož kolébky stál. Důvěrný přítel Goethův i českých buditelů, zvláště Dobrovského a bratří Presslů, náleží k nejušlechtlejším představitelům české šlechty v době národního obrození.

25. prosince

L. P. 1938 zemřel v Praze spisovatel a novinář **Karel Čapek**. Mladší bratr malíře Josefa Čapka se narodil v Malých Svatoňovicích, studoval a byl členem redakce čelných denních listů. Chestertonovský smysl pro půvab věcí nejbližších a jen zdánlivě všedních charakterizuje jeho tvorbu beletristickou. Nevšedního úspěchu dosáhl i originálními hrami, z nichž některé tvořeny ve společenství s bratrem Josefem. Karel Čapek má význam jako filosof generace českého pragmatismu, o němž napsal knížku roku 1918. Je snad nejtypičtějším představitelem poválečné generace českého písemnictví.

Zveme vás

Spříznění volbou / Podkarpatské a rusínské inspirace a výzvy v české literatuře

1. 11. – 10. 1. / po-so 9.00–19.00

Přízemí (vchod A)

Vstupné 10 Kč (čtenáři NK ČR zdarma).

Výstava představuje výběr české a zčásti také slovenské odborné literatury, beletrie, obrazových publikací a průvodců inspirovaných někdejší Podkarpatskou Rusí a životem tamních obyvatel. Je dokladem, jak inspirativní byl a dosud je tento region pro české umělce a vědce, a to bez ohledu na měnící se politickou situaci. K 100. výročí vzniku Československa pořádá Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna a Společnost přátel Podkarpatské Rusi.

Od ucha k uchu aneb Fenomén Šafrán

15. 11. – 15. 1. / po-so 9.00–19.00

Přízemí (vchod A)

Vstupné 10 Kč (čtenáři NK ČR zdarma).

Výstava přibližuje české písničkáře od 60. let 20. století až do současnosti a představuje základní osobnosti našeho folku jako např. Karla Kryla, Vladimíra Mertu, Jaroslava Hutku, Vlastimila Třešňáka ad. Jejich tvorba se v době totality šířila většinou neoficiálně, někdy ilegálně, a přes veškeré snahy komunistického aparátu se jim podařilo ovlivnit několik generací posluchačů. Písničkáři byli nezávislí na oficiálních komunikačních kanálech

a naprosto svobodní, nebáli se říkat pravdu v době, kdy to nebylo bezpečné a netají se svými názory ani dnes.

Výstavu pořádají Národní knihovna ČR a nakladatelství Galén ve spolupráci s Českým centrem Mezinárodního PEN klubu, Knihovnou Václava Havla a společností Seznam.cz, záštitu převzala Anna Šabatová, ombudsmanka.

Z Lublaně přes Vídeň do Prahy / Ivan Cankar a jeho současníci

22. – 23. 11. od 9.00 hodin

Zasedací sál, 1. patro (vchod A)

Mezinárodní odborné sympóziu se koná u příležitosti 100. výročí úmrtí slovinského spisovatele a dramatika, čelného představitele slovinské moderny, Ivana Cankara (1876–1918). Bude zaměřeno nejen na jeho tvorbu, ale především na její vnímání jednotlivými národy mnohonárodnostního habsburského soustátí a na srovnání s podobně středoevropsky ukotvenými autory.

Zvláštní pozornost bude věnována přijetí a reflexi Cankarova díla v českém prostředí: jeho práce byly do češtiny překládány téměř současně s jejich originálním vydáním, na jevištích českých divadel se již během Cankarova života inscenovaly jeho hry.

Sympóziu pod záštitou Velvyslanectví Slovinské republiky v Praze pořádá Katedra jihoslovanských a balkanistických studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna.

Vánoční jarmark v Klementinu

12. 12. od 10.00 do 16.00

Hlavní nádvoří a Zrcadlová kaple

Tradiční vánoční jarmark se uskuteční na hlavním nádvoří Klementina. Návštěvníkům nabídne výrobky chráněných dílen a Klubu tvořivých knihovníků SKIP. Jak je zvykem, probíhat bude i knižní bazar, na který mohou lidé přinášet nepotřebné knihy nebo si naopak knihy zdarma odnést. V odpoledních hodinách se pak v Zrcadlové kapli uskuteční vánoční koncert v podání pěveckého sboru Prážata. Zaspívají vánoční písně, které na Vás dýchnou tou správnou sváteční atmosférou.

www.nkp.cz